me peame piirduma seepärast vaid vahetu hulgikaubandusliku minemiala kindlaksmääramisega. Loomulikult hõlmab hulgikaubanduslik minemiala palju laiema piirkonna kui jaekaubanduslik. Hulgikaubandusliku minemiala vaatlusel võime eraldada veel kahte iseseisvat osa, vahetu hulgikaubanduslik minemiala, resp. lähiminemiala, keskuse otseses läheduses, ümbritsedes vahetult keskust, ja hulgikaubanduslik kaugminemiala, mis kujutab üksikuid saari hoopis eemal ilma otsese orgaanilise seoseta keskusega.

Käesolev etüüd püüab esitada vaid vahetuid hulgikaubanduslikke minemialu, loobudes kaugminemialadest ning mitte tungides jaekaubanduse alale. 1937. a. korraldatud I Majandusloenduse andmete kasutamisel osutus võimalikuks mitte ainult koostada kaubandusettevõtete levingukaarti, vaid ühtlasi määrata ära ka keskused, kus iga kaubandusettevõte teostab oma sisseosti.

Kaart nr. 1. on iga kaubandusettevõte asetatud sinna, kus ta asub looduses. Seejuures asula vähemalt nelja kaubandusettevõttega, mis asuvad ligistikku kitsal maa-alal, loeti kaubanduskeskuseks ja kanti kaardile sõõrina, kusjuures sõõri suurus on proportsionaalne keskuses asuvate kaubanduskäitiste arvuga. Iga maal asuva kaubanduskäitise kaardile kandmisel on ühtlasi erineva tingmärgisega tähendatud keskus, kust ta ostab enamiku oma kaupadest. Nii koostatud kaardil jääb üle vaid piirata ühtlaste märgistega alad, et saada piirkondi, mis hulgikaubanduslikult sõltuvad ühest või teisest keskusest. Teatav probleem tekib siinjuures asjaolust, et ühes ostupiirkonnas ei esine ainult ühest keskusest ostvad kaubanduskäitised, vaid siia segunevad ka üksikud teiste keskuste järgi orienteeritud kauplused. Probleemi lahenduseks on T. Ü. Majandusgeogr. seminaris rakendatud kolme üldtarvitavamat meetodit, nimelt:

1. Maksimaalse vahetu minemiala määramine. Keskuse mõjupiirkonnaks on loetud kogu maa-ala, kuni viimase antud keskusest ostva kaubandusettevõtteni. Selle meetodi kasutamise tagamaa ääreosades valdavam osa kauplusist ostab teisest keskusest, seega kahe kõrvutiasuva maksimaalkeskuse maksimaaltagamaad kindlasti lõikuvad, tekitades alu, mis kuuluvad mõlema keskuse tagamaasse.

2. Minimaalse vahetu minemiala määramine. Keskuse mõjupiirkonnaks loetakse ainult maa-ala, kus esinevad vaid puhtakujuliselt ühest keskusest ostvad kaubanduskäitised. Piir tõmmatakse esimeste võõrkaupluste ilmumisel. Kasutades minimaaltagamaade meetodit kahe kõrvutiasuva keskuse juures, jääb nende vahele nn. siirdeala, kus leidub mõlemist keskusest ostvaid kauplusi.

Tartu V, lk. 270